

ŽELEZNIČAR

Glasilo „Saveza železničarjev“
v Jugoslaviji.

Izhaja 1. in 15. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
se nahaja v Ljubljani, Selenbuř, ul. 6.

Naročnina:

za celo leto 40 K
za pol leta 20 „
za četrt leta 10 „
Posamezna številka K 2 K.

Štev. 23.

V Ljubljani, 31. decembra 1921.

Leto XIII.

Organizacija in delavski boj.

V edinstvu je moč! Ako so mnogi stari reki popolnoma neopravičeni in samo radi njihove starosti spoštovani, ne moremo reči tega glede gornjih besed, katere so tudi dandanes povsem resnične ter morda ostanejo veljavne za vse čase.

V edinstvu je moč — to je tudi podlaga socijalistične taktike; vstvariti edinstvo delavnega ljudstva je važna naloga praktičnega socijalizma. Dokaz za to ni težak: v naši razkositosti je naša slabost, naša moč mora biti toraj v naši združitvi.

Ali morda kdo dvomi, da smo slabi, ker nismo zedinjeni?

Slabost proletarijata je vendar preveč očitna. Kamor se ozremo jo vidimo. Trpljenje neštene množice govori glasno, da smo slabi, kajti da smo močni, gotovo ne bi tako trpeli.

Toda slabi smo povsem po nepotrebnem, slabi smo le toliko časa, dokler to sami hočemo. V trenutku, ko hočemo, smo močni, še bolj kadar je naša volja, da postanemo največja moč tega sveta, kateri se ne more nič upreti.

Kapitalisti so pač lastniki vseh strojev in sploh vseh naprav, katere so potrebne za izdelovanje življenjskih sredstev: hrane, obleke, stanovanj, učnih sredstev itd. Toda vresnici niso neomejeni gospodarji teh naprav, kajti brez delavcev so vsi stroji zanje mrtvi. In od delavcev je odvisno, kako ti stroji delajo in da li sploh delajo. Jasno je toraj, da so pravzaprav delavci bolj gospodarji nego lastniki sami. V tem leži največja moč delavnega ljudstva. Dokler ono hoče, se vr-

nočejo, je vse zaman... vse stoji. te kolesa, kade dimniki, ako delavci več

To ni nič novega. Stavke so sredstvo, katero delavci pogostoma rabijo, toda priznati moramo tudi, da čestokrat ta gospodarski boj izgube in slučajni niso redki, da se položaj delavcev po takem poizkusu pohujša. Ako iščemo vzroke tega, moramo priti do prepričanja, da škoduje štrajkujočim delavcem največ premala gospodarska moč in pomanjkanje sloge. V trenutku, kadar delavci sklepajo štrajk, so navadno vsi navdušeni za boj. Ako je položaj tak, da se mora boj v kratkem času odločiti. Ako traja stavka dalje časa in zmanjka sredstev za podporo štrajkujočih, je slaba, ker mnogim upade pogum; skrb za družino postane močnejša od prvotnega namena, posamezniki pozabijo na svoje obljube in gredo na delo, boječ se slabih posledic. To pa škoduje potem ostalim tovarišem; oni, ki so bolj omahljive narave slede, in kadar je čvrsta veriga delavcev pretrgana, je pogostoma štrajk tudi že izgubljen. Kakor za vsak boj, treba torej tudi tukaj priprave, tem bolj, ker se nahaja gospodarska moč večinoma v rokah nasprotnikov. A kdo naj te priprave izvede? Posameznik ne more začeti štrajka, to je jasno. Za tak boj treba cele vojske, z vsemi sredstvi in z dobro organizacijo. A organizacija se ne more izvesti kar čez noč. Za njo treba mnogo dela, čvrstega, zavednega dela, katero mora obsegati vse one, katerih se tiče boj, ki pride danes ali jutri.

Delavsko ljudstvo se bori dandanes pač tudi na političnem polju. Ono zahteva volilno pravico, tiskovno svobodo, pravo zborovanja in združevanja, ali vedeti moramo in nikdar ne smemo pozabiti, da

se bo delavski boj končno odločil na gospodarskem polju. Ako se pribori n. pr. pravica združevanja s politiko — dobro — toda vedno treba imeti pred očmi svrhu, tukaj toraj pravico združevanja, katera mora delavcem omogočiti organizacijo. A namen organizacij mora biti zopet gospodarski boj. Organizacija mora vstvariti ono edinstvo delavnega ljudstva, brez katerega je vsako delovanje za njegovo osvoboditev nemogoče. Organizacija mora dramiti in vzbujati, poučevati in izobraževati delavce, ona jih mora zdramiti, da začno s svojo glavo misliti, s svojimi očmi gledati v svet in končno s svojimi rokami poprijeti delo svoje rešitve. Trpini! Naj umolknejo Vaši vzdihljaji, Vaše tožbe. S temi ne opravite nič. Ne prosite milosti, temveč zahtevajte Vaše pravice!

A če nam jih mogočneži, ki vladajo z denarjem, in z denarjem kupujejo vsako moč, ne dajo, moramo si jih priboriti in v to svrhu moramo se zediniti!

Tudi slovenskega delavca in tudi kmeta je delavec, tlači enaka beda, kakor delavce celega sveta. Tudi on mora skrbeti za boljšo bodočnost svojo in svojih otrok. Ako noče, da ga bodo otroci v grobu preklinjali, mora tudi on začeti boj proti brezobzirnemu izkoriščevanju modernega kapitalizma.

Zatoraj, slovenski železničarji, zedinite se i Vi in podajte roko sotrpino po vseh deželah.

Ostanite dobri sinovi svojega naroda, ljubite svoj lepi jezik, a v borbi za Vaše delavske koristi postavite se na noge ter se združite doma in z delavci celega sveta. Vaši interesi niso interesi gospode, zato nimate od njih ničesar pričakovati. Rešiti Vas more edino Vaša moč, a brez

LISTEK.

Kapitan.

(Spisal Ethin Kristan).

Ti moje ljubo, ljubo morje, tebi moj pozdrav!

Oj, ti morje s svojo lešno valovito gladino, s svojim mehkim sijajem, s svojimi nedosežnimi globinami, s svojimi divnimi barvami, s svojimi skrivnostnimi čari, ljubim te, poznam te, ti si mi vse.

Da, poznam te. Saj se vozim po tebi od svojih mladih nog. Hahaha, ali se še spominjaš malega dečka, ki se je igral ob tvojem obrežju in v čolnih po tebi, kakor se igrajo drugi otroci po varnih sobah in cvetočih vrtovih? Li še kaj veš, kolikokrat si me zmočilo, če ti je postala moja

porednost prenačajiva? Hej, poreden sem bil in nagajal sem tvojim valčkom, tvojim vodam, a vse iz ljubezni do tebe. Kajti ljubil sem te, odkar te poznam. Koliko mojih pogledov si popilo ti in ona siva daljava, ki se širi nad teboj, tja v nedogled... Koliko božanskih, rajskih sanj sem srkal v tem zraku, ki se tako čudno ziblje nad teboj! Solnčni žarki, ki se razlivajo v tvoje modre vode in rdečkasto odsevajo iz njih, so prodirali moje sanje in jih okraševali. A edini predmet vsem cvetočim slikam, kar jih je načrtala bujna mi mladostna domišljija, si bilo ti moje morje, moje ljubo, tajno, bajno, krasno morje...!

Peli smo slavonspeve domovini, a jaz sem mislil na tebe; ti si mi bilo domovina.

Pisali smo ode o krasoti narave, a jaz sem sanjal o tebi; ti si mi bilo vsa narava.

Slavili smo vesoljnost svetovja, a moj duh je plaval nad teboj; ti si mi bilo veselje.

Zamaknili smo se v krasoto nebeškega kraljestva, a jaz sem bajkoval o tebi; ti si mi bilo nebo...

Ti si mi bilo vse!

V mladostnih letih sem ti posvetil svoje življenje, sem ti prisegel zvestobo in ostal sem mož-beseda.

Tvoj sem, tvoje je moje delo, tvoje so moje misli, tvoji moji upi, tvoja moja ljubezen.

Oh, ljubim te z vso unemo srca, ki je v tvojem svežem dihu tudi v ostarelih prsih ostalo mlado. Ljubim te, kadar si mirno, in se tvoje tihe vode z lehnim šumljanjem prelivajo po tvojem gladkem površju, in se komaj vidni valčki zibljejo, kakor bi jim neviden orkester igral lehkotne, ljubke plesne napeve. Ljubim te,

združenja je ne morete imeti. Zatoraj — združite se!

Socijalizem hoče enakopravnost delavcev brez razlike narodnosti in vere, združenje trpinov vseh narodov in ver ter jih kliče v boj proti izkoriščevanju.

Socijalizem se ni rodil v glavi kakšnega posameznega človeka, temveč ga je ustvaril duh našega časa. On je produkt razmer, v katerih živimo, on je ideja vseh zatirancev in brezpravnikov. A zgodovina nas uči, da zmaga vsaka ideja kadar pride čas zanjo, kadar postanejo razmere take, da se ideja iz njih razvije in porodi.

Čas socijalizma je prišel. Socijalno vprašanje je najvažnejše našega časa, ono peha vsa druga vprašanja v ozadje, ono z mogočnim glasom zahteva rešitev. Socijalno vprašanje je vprašanje delavskega ljudstva. Le delavstvo ga more rešiti. In rešilo ga bo, kadar se nele v ideji, temveč tudi dejanski združi. Prej ko se to zgodi, prej bo tudi socijalno vprašanje rešeno in za delavsko ljudstvo bo napočil boljši čas. V današnji razkosanosti smo slabi. Kapitalisti postopajo s „svojimi“ delavci, kakor se jim poljubi.

V edinstvu smo močni nepremagljivi! Toda to edinstvo vstvariti je jako težko delo, ker večinoma je delavno ljudstvo še jako nezavedno, da ne pozna vzrokov svoje bede. Ono pač ve, da se mu slabo godi, toda malo jih je, katerim je znano, zakaj je tako. In kdor ne izpozna vzroka svojega položaja, ta tudi ne more poznati sredstev za pomoč. Zato mora biti vzbujenje in izobraževanje ena glavnih nalog delavske organizacije. A končna svrha organizacije mora biti boj in sicer gospodarski boj.

V temu znamenju, hoteč z nepremagljivo voljo izpopolniti organizacijo, stopamo v novo leto z iskreno obljubo, da bodo železničarji vse storili, da omogočijo enotno fronto, proti zedinjeni fronti kapitala.

Kopač.

Protestni shod železničarjev v „Mestnem domu“ v Ljubljani.

V torek 27. decembra 1921 se je vršil v Ljubljani protestni shod železničarjev radi zavlačevanja rešitve zahtev železničarjev, katere je vrhovno vodstvo

koaliranih železničarskih organizacij predložilo vladi. Velika dvorana Mestnega doma je bila natlačeno polna.

Gospod Korošec je otvoril shod in v kratkih, a jedrnatih besedah obrazložil sedanjí položaj. Dosedaj smo dobili le obljube, dasi nismo izpustili niti ene merodajne osebe, pri kateri ne bi bili interverirali — pa povsod samo obljube. Za njim je govoril zastopnik „Prometne Zveze“ gospod Beltram, ki je vehementno napadal merodajne činitelje, ki se po njegovem mnenju prav nič ne zmenijo za železničarje, ki trpijo najhušo bedo.

Na to je dobil besedo poslanec sodrug Kopač, ki je obrazložil trenutno razpoloženje v Belgradu. Pri zadnjih pogajanjih je bilo treba pripraviti referenta za železničarske stvari kolega gospoda Reiserja, da on upostavi v predlogu za državne uslužbenke in uradnike tisto razmerje, v katerem so se nahajali dosedaj vedno železničarji. Razlika med enimi in drugimi je znašala prilično 25 odstotkov v prilog železničarjem. Zato je bilo potrebno izraziti to razliko tudi v številkah pri predlogu o draginskih dokladah. Resnici na ljubo moramo konstatirati, da se je gospod referent zelo lojalno zavzel v svojem referatu za železničarje. V ta predlog je bilo treba uriniti pasus, da je resortni minister pooblaščen povišati doklade v istem razmerju tudi delavcem. Enkratni nabavni prispevek se bode dobil morda le na ta način, da izplača železničarsko ministrstvo odškodnino za službeno obleko, katero osobe že tri leta pogreša. Glede penzionistov je upravičeno upanje, da bodo dobili že izsluženi enake doklade kakor jih ima aktivno osobe.

Pri posredovalnem poslu, ki ga ima vrhovno vodstvo koalicije, je potrebna pamet in opreznost, vsaka demagogija je osobju škodljiva. Ne gre za to, kdo bo bolj glasno kričal, marveč gre le za to, da se pravočasno predloži konkretne predloge in proračun, vsako drugo postopanje izključuje ugodno rešitev stavljenih zahtev železničarskega osobja.

V skupščini in v zakonodajnem odboru se rešuje to vprašanje. Koalicija je storila svojo dolžnost in če je poročilo „Jutra“ točno, so bile zahteve železničarjev po zvišanju draginske doklade 26. decembra sprejete. Ostale zahteve mora pa resortni minister rešiti. V državnem zho-

ru imamo opozicijo in če je ta še tako različna, bodo stranke opozicije vendar v tem vprašanju edine. Ali poslanci vladnih strank se bodo le v toliko zavzemali za zahteve železničarjev, v kolikor se z njimi strinja vlada. Radi nas ne bodo izzvali vladno krizo.

Ljudje pa, ki z neslanimi medklci motijo zborovanje, so ignoranti ali pa hudobneži, ki škodujejo ugledu železničarjev.

Železničar Makuc je poizkusil svojo srečo s tem, da je pogreval stare obrabljene fraze komunistov in skušal utihotapiti — resolucijo, ki nima s stvarjo, zaradi katere je bil šklcan ta shod, nič skupnega.

Končno je bila sledeča resolucija soglasno sprejeta.

Resolucija:

Koalirani železničarji vseh kategorij, zbrani na javnem shodu v „Mestnem domu“ v Ljubljani dne 27. decembra 1920:

Protestiramo proti naravnost demoralizajočemu zavlačevanju rešitve predlogov vrhovnega vodstva koaliranih železničarskih organizacij s strani vlade.

Beda med železničarstvom je priklopela do vrhunca po krivdi železniških uprav, odnosno merodajnih faktorjev vlade.

Pozivljamo zadnjič Centralno vlado, da s takojšnjo izpolnitvijo stavljenih predlogov obvaruje državo pred anarhijo na železnicah, ki vsled obupnega gmotnega stanja celokupnega železničarstva neizogibno mora nastopiti.

Apeliramo na predsedstvo Narodne skupščine in vse parlamentarne klube, da izpolnijo ponovno vrhovnemu odboru koalicije dane obljube ter tudi v naprej podvzamejo vse v čimprejšnjo ugodno rešitev zahtev.

Železničarski delegati dne 28. decembra ponovno odpotujejo v Belgrad, da se nadalje pogajajo za izboljšanje gmotnega položaja železničarjev.

Vsem zaveznim podružnicam!

Dragi tovariši! Zahteve, ki jih je predložilo vrhovno vodstvo naših koaliranih organizacij belgrajski vladi, še vedno niso ugodene. Kriza vlade je trajala od druge polovice novembra pa tja do božiča,

kadar ti burja posega v globine in dviguje visoke, temnosvetle valove z belimi, razpenjenimi vrhovi, da butajo ob skale in ladije in žvižgajo glasne, ostre, melodije. Ljubim te, kadar ti jug razbiča gladino, da divjaš liki razjarjen titan, ki lovi z mogočnimi rokami čolne in ladije, da jih pogrezne v svojem mokrem temnem breznu... Ljubim tvoje idile in tvoje himne, tvoje sonete in tvoje balade, tvoje pastoralke in tragedije, tvoje simfonije in tvoja notturna... Ljubim te!

Ej, kakšne ure sva že skupaj preživel! Vesele, ki so obujale vrisk v najskrivnejših kotičkih mojega srca. strastno razburjene, ki so mi v duši porajale vihar, kakršen je divjal po tebi, veličastno grozne, ki so napenjale vse mišice po mojem telesu, in z železno silo poprijemale celice mojih možganov.

Igračkal sem se s teboj in boril sem se s teboj in ljubil. In ljubim te še vedno. Minola je pomlad, in leto se nagiblje proti jeseni. Moji občutki so postali stalni, v mojem srcu se čuvstva ne menjajo več. Vem, da te bodem vedno ljubil. Vedno... Ti moje ljubo, ljubo morje...

Ali veste kaj je pomorščakovo življenje, vi srečni ljudje, ki čutite vedno trdo, suho zemljo pod nogami? Tudi te gore in planjave, ki so vaš dom, se včasih potresejo, skale pokajo, stene se rušijo, koče in palače padajo v prah, krik in stok se razlega po zraku in se dviga proti nebu, kadar podzemski demoni, zbudišči se v skrivnih votlinah, razzibljejo zemeljsko površje. Potres je strašen, a potres je le izvanreden pojav. Varnost je našemu življenju pravilo, nevarnost izjema.

Mornarju poje druga pesem. Njegovo življenje, njegovo delo in njegov počitek je večna nevarnost. Pod njegovim domom ni stalnih tal, katerim bi lahko zaplaval, kakor čvrstemu temelju svojih hiš. Voden grob, kateremu dovajajo valovi, viharji, skrite kleče, nevarne struje, hudi vrtinci ter sto in sto nesrečnih slučajev nešteti žrtvi, mu je vedno odprt. A mornar ljubi vendar svoje morje in njegovo nevarnost...

Gesta, temnosiva megla pokriva voden daljavo, in se spušča pred oči nalik težki tužni zavesi. Nobeno oko ne prodre te žalobne goščave. Širni, brezmejni svet, tako krasen v svoji brezkrainosti, izgine v tej melanholični... Kakor stena, dvigajoča se od vseh strani liki giantično jetnišnično zidovje vas zapira na malem prostorčku, poreže vid vaših oči, vlega se vam kakor mora na prsa,

tako da se v tem času merodajni faktorji niso pobrigali za železničarske zahteve, ker so se bavili s svojim delom okoli politične krize. Toda sedaj, ko je kriza rešena in vlada sestavljena — se je razšla gospoda, da preživi božične praznike doma pri svojih, železničarske zahteve pa so ostale nerešene, dasi kriče po odobritvi.

Našemu vrhovnemu vodstvu je v njegovi težki akciji potrebna pomoč vseh železničarjev. Ker samo v toliko, v kolikor se bodo železničarji pobrigali sami za svoje zahteve, samo v toliko se jih bo upoštevalo. Potrebno je, da merodajni faktorji uvidijo, da naša akcija za poboljšanje plač in novo pragmatiko ni od koga inspirirana, temveč da izvira iz naših vrst, ker je postal draginja le preveč neznošna.

Da pa to pokažete, je potrebno, da takoj skličete shode in na njih protestirate, ker se še ni ugodilo našim zahtevam, katerim se mora takoj ugoditi. Ti protesti naj se glase približno takole:

„Železničarji (tu se navede kraj, kjer se vrši shod, ali pa podpisujejo protesti) najenergičnejše protestirajo, ker se še ni ugodilo njihovim zahtevam. Prosiro merodajne faktorje, da se prepričajo na lastne oči o njihovem bednem položaju, ki je postal neznošen. Podpisani železničarji odvrčajo vsako odgovornost, če bi se njihove zahteve še nadalje omalovaževale, to pa zato, ker so opravičene, skromne in lahko vzprejemljive. Izrekamo našemu vodstvu koaliranih organizacij popolno zaupanje, da nas na vsakem mestu pravomočno zastopa in nam predloži odloke.

Vse gorenje, kar je med znaki „...“, mora biti pisano na posebni poli papirja, a potem se naj podpisujejo vsi železničarji brez razlike, organizirani in neorganizirani, brez ozira na katerokoli kategorijo.

Z vsem tem je treba takoj začeti in resolucije takoj odposlati centrali; mi pa bomo v Belgradu vse ukrenili, da utrdimo našo akcijo in pospešimo povoljno rešitev naših zahtev.

Javite o razpoloženju med tamošnjimi tovariši. Kaj mislite, da bi bilo potrebno ukreniti, če se našim predloženim zahtevam

- a) ne ugoti,
- b) pomanjkljivo ugoti?

O tem nas čimprej obvestite, da se bomo vedeli ravnanati.

S tovariškim pozdravom

za upravo „Saveza Železničara Jugoslavije,
Centrala Zagreb:

B. Kreklj, tajnik.

J. Luklić, predsednik.

Nosilec liste — lopov.

„Radnička Borba“ prinaša v številki 6. pod gori označenem naslovom zelo zanimive podatke o poslovanju centralnega tajnika „Saveza saobračajnih in transportnih radnika Jugoslavije“ g. Slavko Kauriča. Omenjeni list piše: Pri občinskih volitvah v Zagrebu je bil nosilec liste komunistične stranke; ali bolje rečeno, postavil se je sam Slavko Kaurič. Poleg za telebanih ovčic, je zbral okoli sebe njega vredne ljudi. Kak je on? To naj govore železničarji, ki so si ga najbolj zapomnili. O umetnosti njegovega manipuliranja z denarjem, oni v dokumentiranem poročilu objavljajo sedeče:

Na podlagi bilance je bil dne 30. nov. 1920 preostanek v gotovini K 49.717.05, ostanek koncem decembra 1920, na dan ko je bil „Savez“ razpuščen iznašal je na podlagi zapisnika blagajne preostanek K 56.681.46. Skupna vsota je znašala 106 tisoč 298.51 kron. Lepa svota, kaj ne? Kauriču se je zazdela ta svota prelepa, za to je ostavil „Savezu“ samo K 41.833.50, dočim je svoto od 64.465.60 pojedla — recimo — megla. Ali to še ni vse!

Na podlagi bilance moral bi „Savez“ imeti vrednostnih papirjev za 129.876.68 kron. To je bilo težko delo, za to je ostavil „Savezu“ vrednostnih papirjev samo za 86.247.78 K, dočim je diferenco od K 43.638.90 zopet pohrustala — megla. Ako seštejemo zadnji dve števili, dobimo prav lepo svoto od K 108.093.91. To je svota, ki se je ugotovila iz blagajniških knjig, za katero je Kavričeva kompanija naš „Savez“ milo rečeno, oškodovala!

Ali tudi to še ni vse! Na podlagi takozvanega Kavričevega „blagajniškega dnevnika“, bi moral Savez posedovati za K 95.875 delnic „Prve tiskarne „Saveza železničarjev SHS“. Te delnice so se enostavno izgubile, pa tudi prodaja teh delnic ni nikjer vknjižnjena, zato jih tudi strokovna revizija ni vzela v bilanco. Mogoče,

da so bile te delnice prodane, brez da je jih je vzel Kavrič v bilanco.

Ali Kavrič je smatral vse, kar je od „Saveza“, to je tudi njegovo, zato je tudi Kavrič enostavno obdržal delnice za sebe.

Ko je ta dični revolucionar „došao onkraj brave“, došle so i-te delnice na svitlo! Za to se je dolg „firme Kavrič in drugovi po inventarni bilanci, ki je znašala 200.000 K za 95.875 K formalno zmanjšal.

Ako se vzame v obzir vrednost drugih upropaščenih fondov, posebno bojni sklad in sklad za „Železničarski dom“, potem ostane še vedno svota 200.000 K, za katero je družba Kavrič & comp. oškodovala naš „Savez“.

Poleg tega, ravnokar opisanega dičnega nosilca liste, je tudi Josip Blažekovič, kateremu je skočil marsikateri tisočak v žep, saj je bil on blagajnik, Kavrič pa tajnik — bratca sta se našla!

Razne vesti.

Zedinjenje proletarijata Jugoslavije. Jugoslovanski proletarijat se je po dolgotrajnih razpravah že domala v celi državi zedinil politično in strokovno. Pogajanja med političnimi strankami so se vršila več mesecev. Dne 18. decembra pa so zastopniki političnih organizacij podpisali program in statut skupne stranke, ki se imenuje „Socijalistična stranka Jugoslavije“. Kongres socijalnih demokratov v Sloveniji, ki se je vršil v Trbovljah dne 26. in 27. decembra 1921, je sprejel statut in program zedinjene stranke ter se konstituiral kot oblastni kongres, ki je potem sklepal c nekaterih spreminjevalnih predlogih za skupni kongres. Na strankinem kongresu je poročal o zedinjenju sodrug dr. Korun, o parlamentarnem delu socijalističnega kluba pa sodrug Etbin Kristan. Drugi enako važen je korak zbližanja strokovnih organizacij v Jugoslaviji. Že pred nekaj meseci se je ustanovil pripravljalni odbor za zedinjenje vseh strokovnih organizacij v državi. Odbor je imel več sej in se sklicuje na podlagi sklepa na dan 7. in 8. januarja 1922 sindikalni strokovni kongres v Belgradu, ki bo določil smernice za nadaljnje delo v strokovnih organizacijah, zlasti z ozirom na zedinjenje, oziroma osnovo centralnih strokovnih organizacij. Nedvomno bo tudi ta kongres zedinjenje pri

vklepa vam srce in stiska vam dušo. Vi ste otroci sveta, a svet je izginil izpred vaših oči in vi se čutite osamljene, zapuščene, hoja vam postane nesigurna, misli tesnobne in občutki bolni. Samo sem ter tja se vam pokaže kak stolp ali vogel skozi to mračno vlogo in daje vašemu opotekanju vodilno smer. A tam zunaj na morju... Skozi močno temino mečejo raznovrstni svetilniki svojo svarilno luč, morske megle ne prodre nobena svetloba. Popolna, strašljiva negotovost vlada neomejeno v megli nad vodami. Tužno se razlegajo zategnjeni, votli glasovi megličnega roga in ostri zvoki parnih piščalk po tesnobnem, težkem zraku, v svarilo ladijam, ki plovijo v istih vodah, v dosežni, nevarni bližini, a katerih ne opazi nobeno oko. A ta spomin ne prežene vsega strahu iz srca. Tudi dobro uho se lahko zmoti, in ladja zajadra uprav tja, kjer bi se mo-

rala ogniti nevarnosti. Morda pride svarilo prepozno... Morda zadene ladja ob čeri, na katerih akustičnih znamenj, da bi varovale morskoga potnika zmot.

Pazi, moj kapetan! Danes je vožnja nevarna. Ti ljubiš morje, a danes mu ne zaupaj preveč. Jadraj počasi, počasi, vozi pazno, da te ne doleti nesreča, ki se skriva v temnih gubah meglene zavese in neprenehoma preži na plen! Svoja čutila moraš napeti do skrajnosti, sluh in vid se ti morata stanjšati, vsaka temnejša pika, vsak šumljaj ti mora odsevati, odmevati v duhu.

Ogromna ladija je polna potnikov. Brezbrižni so, kajti na ladji je kapitan. Njemu zaupajo. Po njegovem povelju dviguje mogočni stroj svoje orjaške železne ude, po njegovem povelju se vrti in obrača veliki vijak, ki goni morsko palačo

skozi valovje, po njegovem povelju daje krmilo barki potrebno smer. Na stotine ljudi je zbrano, zdolej po prijetnih izbicah, zgoraj na široki progi in za vse je odgovoren kapetan. Kakšno duševno breme! Življenje tega številnega ljudstva je v njegovih rokah. Njegove oči, njegovo uho, njegova beseda jim je porok, da dosežejo zdravi in živi svoj cilj. Kaj jim je mar, koliko para razvije ogromni železni kotel, kako se vrti vijak, kako se obrača krmilo, koliko vozlov prehitijo pomorski velikan tekom ure! Svoje vožne listke imajo in s temi pravico, da pridejo ob pravem času tja, kamor so se namenili.

Polagoma se pomika ladija naprej. Nekateri potniki godrnajo.

(Konec prih.)

pravil v toliko, da bomo imeli v najkrajšem času v Jugoslaviji eno strokovno in eno politično organizacijo razrednozavednega proletarijata v Jugoslaviji. Proletariat more vse to zedinjevalno delo le najiskreneje pozdravljati, ker ga res nujno potrebujemo.

Triletnice Cankarjeve smrti (11. decembra) se je slovensko delavstvo spomnilo z mnogimi prireditvami po vsej Sloveniji, na katerih se je predavalo o Cankarju in njegovem pisateljskem delovanju in o pomenu njegovega delovanja. Pokojni Cankar je imel čut proletarca, njegovi spisi so globoka razmišljanja socialnega življenja in hud bič na gnilobo današnje človeške družbe. „Svoboda“ je torej storila lepo delo, da je spomin na Cankarja praznovala na tako dostojen način in obenem posvetila svoj krasni leploslovni list „Kres“ tudi istemu namenu. V Ljubljani je položilo delavstvo na njegov grob dne 12. decembra tudi venec.

Južna železnica je pripoznala svojim uslužbencem gotove dni plačanega dopusta. Kako pa se v resnici ta dopust dovoljuje, je razvidno iz postopanja, katero se večinoma uporablja. V postajah, kjer so trije uslužbenci in se enemu dovoli milostljivo obljubljeni dopust, morata njegova dva tovariša v tem času službo tako opravljati, da isti, ki je svojo službo dovršil, podaljša isto še za polovico službe onega, ki je na dopustu, a za drugo polovico pa mora drugi tovariš prej nastopiti službo. Na ta način morajo uslužbenci večinoma že pred nastopom dopusta iste dni odslužiti. Tako izgleda takozvani plačani in od južne železnice zagotovljeni dopust. Blizamo se vedno onim brezpravnim časom,

kakor so bili pred 30 leti. Krivi temu pa smo le sami, ker smo opustili našo organizacijo in tavamo vsak po svoji poti, brez cilja in brez skupnosti.

Zgodbica starega delavca. Dolnji Mihačevac je malo postajališče, podrejeno postaji Kotariba in tudi z njo telefonično zvezano. Kot načelnik na tem postajališču je bil nameščen nekdanji skladiščni delavec v Trstu, 54 letni Sekoranja Nace. Po begu iz Trsta je bil isti dodeljen ljubljanski postaji, kot zavirač, pri tem pa je imel smolo, da je enkrat, nevažen te službe, z vlaka padel. Bil je nekoliko časa v bolnici, potem je pa zopet nastopil službo. Po nezgodi pa je vedno bolehal, osobito v glavi je občutil mnogokrat vrtinec in tudi v križu je imel vedno bolečine. Radi lažje službe je bil poslan v omenjeno postajališče, kjer se redno vstavljajo le osobni vlaki in ni promet tako živahen. Južna železnica je hotela to izkoristiti in naročila mu je, da mora progo na daljavo 400 m trave očistiti. Ker ni iz proge čul, kdaj ga kliče telefon, tedaj mu ze zaukazal načelnik Kotaribe, da sme progo čistiti le tedaj, kadar mu bo sam dovolil. To pa gospodu kontrolorju Tancigu v Ptuj ni bilo všeč in je zaukazal, da mora progo ta-

koj trave očistiti. Pri tem delu se je poslabšalo njegovo zdravstveno stanje, narkar je bil prisiljen se javiti bolnega. Šel je k železničarskemu zdravniku, kateri mu je zapisal zdravila in mu naročil, naj se čez 4 dni zopet pri njemu javi. Ko se je pa čez 4 dni zopet pri zdravniku javil, mu je isti povedal, da ima povelje od gospoda Tanciga, ga zdravim pripoznati. Sekonja je opozoril zdravnika, da mu je vendar pred 4 dnevi povedal, da ni sposoben za službo, se je zdravnik razljutil in izrazil, da bode pustil južno železnico, ker se vmešavajo v njegovo poslovanje ljudje, kateri nimajo niti pojma o tem. Sekonja je delal še nekoliko dni službo, pri tem pa toliko onemogel, da ga je dotični zdravnik pri novi preiskavi za vsako delo nesposobnega spoznal. Poslalo se ga je k šefzdravniku v Ljubljano, kateri je izjavo prvega zdravnika potrdil. Sekonja je sedaj radi nečloveškega izkoriščevanja popolnoma onemogel.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. **Posejila** daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

ADALBERT KASSIG, Ljubljana

Židovska ulica.

Zavod za uniforme, krznar in izdelovatelj čepic priporoča

svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, rosete, gumbe, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevođe, kurjače i. t. d. v raznih oblikah in po najnižjih cenah. Postrežba točna.

Konsumno društvo za Slovenijo

Telefon inter. štev. 178. — Brz. naslov
»Kodes Ljubljana«.

Ljubljana

Poštni predal št. 13. — Poštni čekovni račun štev. 10.532.

Hranilni oddelek

sprejema **hranilne vloge** in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po

4½% večje vloge proti polletni odpovedi po **5%**

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah **centrala v Ljubljani** ali pa **podružnice:**

6 v Ljubljani; dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. Gora, Radeče, Celje, Štore, Šoštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Št. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežice, Črna I., Črna II

Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes **nad 3 milijone kron.**

Član društva postane lahko vsak. Pristopati se zamore v vseh gori navedenih podružnicah. — Delež 200 kron. Pristopnina 10 kron.